

נציבות שירות המדינה

הודעות

כ"ז באדר התשנ"ו (18.3.1996)

הודעה מס' נו/23

הבחירות לכנסת הארבע-עשרה ולראש הממשלה

א. הקדמה

1. הבחירות לכנסת הארבע-עשרה ולראש הממשלה יתקיימו ביום רביעי, י"א בסיון התשנ"ו (29.5.96).
2. מובאות בזה לידיעת עובדי המדינה ההוראות וההנחיות העיקריות הנוגעות לפעילות מדינית ומפלגתית בכלל ובתקופת בחירות בפרט.
3. ההוראות המפורטות להלן מבוססות על חוק יסוד: הכנסת, על חוק הבחירות לכנסת ולראש הממשלה (נוסח משולב), התשכ"ט-1969, על חוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, על חוק שירות המדינה (סיוג פעילות מפלגתית ומגבית כספים), התשי"ט-1959, על חוקים נוספים, על ההוראות התקשי"ר ועל הנחיות היועץ המשפטי לממשלה.
4. חלק מהוראות אלו חל על כל העובדים, יהיו דירוגם, דרגתם ותפקידם אשר יהיו; חלקן חל רק על עובדים בדירוג ובדרגה מסוימת או בתפקידים מוגדרים, כמפורט להלן.
5. חלק מהוראות אלו חל גם על עובדים או על נושאי משרות בגופים ממלכתיים וציבוריים אחרים, בהתאם להוראות החוקים השונים, ובהתאם להנחיות המחייבות בכל אחד מהגופים.

ב. בחירות מקדימות (פריימריז)

1. "מועמד" בבחירות מקדימות (פריימריז) הוא כל עובד שהוא מועמד מטעם מפלגה כלשהי לאחד מהתפקידים הבאים: ראש ממשלה, שר, חבר כנסת.
2. עובד המבקש להיות מועמד בבחירות מקדימות חייב להודיע לממונה עליו בכתב על כוונתו להשתתף בבחירות המקדימות כבר בשלב מוקדם ביותר, בטרם נקט פעולה להכללתו ברשימת המועמדים, או שלושה חודשים לפני הבחירות המקדימות, לפי המוקדם. העתק מהודעת העובד וחוות הדעת של המשרד יועברו לרשות המרכזית בנציבות שירות המדינה, על מנת לבחון את הצורך לקבוע מגבלות על עבודתו, מחשש לניגוד עניינים ופגיעה בשירות ובתדמיתו וכדי להבטיח תפקוד תקין. 3. עובד המדינה המבקש להתמודד בבחירות המקדימות חייב לצאת לחופשה ללא תשלום או לחופשת מנוחה בתשלום, אם עומדת לזכותו. העובד יהיה חייב לצאת לחופשה 30 יום לפני הבחירות המקדימות.
4. בתוך מוסדות ממשלתיים אסור לעובד כזה לקיים תעמולת בחירות מכל סוג שהוא, בין במישרין ובין בעקיפין, בין אם זו נעשית על-ידי העובדים ובין אם זו נעשית על-ידי אנשים או מוסדות אחרים. אין להציג בין כותלי מוסדות המדינה מודעות, כרזים ופרסומים אחרים המהווים תעמולה לבחירות המקדימות.
5. אין להשתמש במשאבים, במתקנים, בכספים, בנכסים או בשירותים של הממשלה לצרכים אלה, כולל רכב, טלפון, פקס או דואר העומד לרשות העובד בעבודתו בשירות. 6. למועמד אסור להתרים כספים, לגבות כספים או לקבל כספים.
7. אין להעסיק את עובדי המשרד או גורמים אחרים, שעיימם נמצא המועמד בקשר אגב מילוי תפקידו, לא בשכר ולא בהתנדבות, לא בשעות העבודה ולא מחוצה לה.
8. חל איסור על עובד המדינה לעסוק בשעות העבודה בפעילות הקשורה להתמודדות בבחירות המקדימות, כגון שכנוע אדם להתפקד כחבר מפלגה או להצביע עבורו, הפצת הזמנות לאסיפות תעמולתיות וכו'.

9. חל איסור על עובד מדינה לעסוק אחרי שעות העבודה בפעילות שקהל היעד שלה הוא משרדו או גורמים שעימם הוא בקשר אגב מילוי תפקידו.
10. חל איסור על עובד מדינה לפרסם את שמו כמתמודד בבחירות המקדימות כשמצורף לו תואר תפקידו בשירות המדינה.
11. חל איסור לארגן אסיפה פומבית המיועדת לתעמולה לבחירות המקדימות, או לשבת בשולחן הנשיאות או לנאום באסיפה כזאת. אסור לעובד להרצות באסיפה פומבית הקשורה לבחירות המקדימות, גם אם הנושא שעליו מרצה העובד אינו פוליטי.
12. חל איסור על עובד להשתתף בתעמולה פומבית, בכתב או בעל-פה, לבחירות מקדימות. חל איסור על עובד להשתתף בתעמולה פומבית בכתב - לרבות כתיבת מאמרים ופרסומים אחרים שיש להם אופי של תעמולת בחירות, ובכלל זה פרסומו של שמו או תמונתו של עובד בעיתונות, שייעודו תעמולת בחירות, או הפצת מדבקות עם שמו או תמונתו.
13. חל איסור על עובד להשתתף בחוג בית, לנאום בחוג בית, או לארח חוג בית - כמפורט להלן:
- * על עובד, בכל דרגה שהיא, שהוא בעל סמכות מינהלית או בעל תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, אסור לארח חוג בית המיועד לתעמולת בחירות לפריימריז או לנאום בחוג בית כזה.
- * תעמולת בחירות במסגרת חוג בית תיראה כפומבית, אם למשל התקיים אחד מאלה:
- (א) נשלחו לחוג הבית הזמנות בכתב, שבהן נכתב שמו של העובד כמארח או כנואם, בין אם נמענה ההזמנה לאנשים מסוימים ובין אם לאו, בין אם התקיים בפועל חוג הבית ובין אם לאו;
- (ב) התקיים חוג בית בעקבות הזמנה לציבור, אפילו לציבור מסוים (כגון עובדי משרד אחד), תהיה אשר תהיה צורת ההזמנה ויהיה אשר יהיה הפרסום אשר ניתן לה; (ג) בחוג בית נוכחים כתבים או מקליטים, שבאו למקום כדי לתת דו"ח על הדברים המושמעים בו;
- (ד) חוג הבית מתקיים בצורה כזאת, שגם מי שלא מוזמן עשוי לראות או לשמוע, למשל אם חוג הבית מתקיים על כר דשא ליד בית או אם משתמשים בו ברמקול.
14. סעיפים 11, 12 ו-13 לעיל אינם חלים על עובדים זוטרים.
15. עובד המתמודד בפריימריז יוכל בתקופה של חופשה, בתשלום או שלא בתשלום, לעשות תעמולה לעצמו. כלומר, סעיפים 11, 12 ו-13 לא יחולו עליו בתקופה זו.
16. עובד אשר לא נבחר בבחירות המקדימות יחזור לעבודתו בשירות המדינה לאחר היוודע תוצאות הבחירות.

חזרתו לעבודה של עובד המדינה שנבחר להיות מועמד המפלגה בבחירות מותנית במגבלות של שני מסלולים אלה:

- א. אם בין מועד הבחירות המקדימות לבין מועד תחילת תקופת הצינון (1.4.96) נותר יותר מחודש, יוכל העובד לחזור לעבודה עם תום הבחירות המקדימות רק אם נציבות שירות המדינה תאשר זאת.
- הנציבות תשקול את העניין בהתבסס, בין השאר, על חוות דעת המשרד שתועבר מיידית לרשות המרכזית בנציבות שירות המדינה. הרשות תקבע אם העובד יכול לחזור לתפקידו, או שייקבעו לתקופה זו מגבלות שיבטיחו מניעת ניגוד עניינים ופגיעה בשירות ובתדמיתו.
- ב. אם בין הבחירות המקדימות לבין תחילת תקופת הצינון (1.4.96) נותר פחות מחודש, לא יחזור העובד לעבודה כלל ויישאר בחופשה ללא תשלום או בחופשת מנוחה, אם עומדת לזכותו, עד למועד שבו הוא נדרש לפעול על פי החוק.
- ג. הצגת מועמדות לבחירות לכנסת
1. עובד המדינה שדרגתו היא אחת מארבע הדרגות העליונות בכל סולם דירוג; וכן עובד המדינה שדרגתו נמוכה מהדרגה השלישית שמתחת לדרגה העליונה בכל דירוג, אם לתפקידו נקבע מתח דרגות הכולל את הדרגה השלישית האמורה, המבקש להציג את מועמדותו בבחירות לכנסת, חייב להתפטר מן השירות עד 31.3.96. כלומר, הוראה זו מתייחסת הן לדרגה של התקן, הן לדרגתו התקנית של העובד והן לדרגתו האישית.
2. עובד, אשר התפטר מן השירות כדי להציג את מועמדותו לבחירות לכנסת, ואשר שמו נכלל למעשה באחת מרשימות המועמדים שהוגשו, זכאי לפיצויי פיטורים;
3. עובד המדינה, למעט מורה, שאיננו נמנה עם סוגי העובדים שפורטו לעיל ואשר שמו נכלל באחת מרשימות המועמדים לכנסת, יופסק שירותו מיום הגשת רשימת המועמדים

ועד יום הבחירות, ואם נבחר לכנסת - כל זמן כהונתו כחבר כנסת; תקופת הפסקת העבודה האמורה תחשב כתקופת חופשה ללא משכורת; או, אם העובד ביקש זאת, כתקופת חופשת מנוחה, אם חופשה כזו מגיעה לו.

4. עובד המדינה, כאמור בסעיף ג(1) לעיל, אשר הציג את מועמדותו בבחירות לכנסת, החייב להתפטר עד 31.3.96 - יודיע על כך מייד למנהל היחידה ולאחראי, אשר ימלא טופס הודעה על הפסקת עבודה (מדף 2810), וישלח מייד עותק אחד למחלקת הכספים של המשרד ועותק אחר לנציבות שירות המדינה.

5. עובד המדינה, כאמור בסעיף ג(1) לעיל, אשר הציג את מועמדותו בבחירות לכנסת, החייב לצאת לחופשה כאמור בסעיף ג(4) - יודיע על כך מייד למנהל היחידה. מנהל היחידה יודיע על כך מייד לאחראי ולנציבות שירות המדינה; לא עמדו לזכותו של העובד ימי חופשת מנוחה, חייב האחראי לאשר לו חופשה ללא משכורת בטופס מדף 2470. עותק אחד מטופס זה יועבר למחלקת הכספים של המשרד ועותק אחד יישלח לנציבות שירות המדינה. עובד אשר ימי חופשת המנוחה שעמדו לזכותו אינם מספיקים לכיסוי התקופה שבין הגשת רשימות המועמדים לבין יום הבחירות לכנסת, חייב האחראי לאשר לו חופשה ללא משכורת להשלמת המכסה הנחוצה. האחראי יפעל בנדון כאמור לעיל.

ד. פעילות מדינית ומפלגתית ותעמולת בחירות לכנסת

1. עובד המדינה, בכל דרגה ותפקיד, אינו רשאי לארגן הפגנה או תהלוכה בעלת אופי מדיני.

2. סוגי העובדים המפורטים להלן בסעיף קטן (3) אינם רשאים:

* להיות חברים בהנהלה הפעילה של מפלגה או של גוף מדיני;

* לארגן אסיפה פומבית בעלת אופי מדיני, לשבת בשולחן הנשיאות של אסיפה כאמור ולנאום בה;

PAGE

* להשתתף בתעמולה פומבית, בכתב או בעל-פה, לבחירות לכנסת, או למועצה של רשות מקומית, או לבחירות שעליהן חל חוק הבחירות לגופים ציבוריים, התשי"ד-1954; * לבקר את המדיניות של משרדיהם, של משרדים אחרים או של הממשלה, במסיבת עיתונאים, בראיון עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור, בעיתון או בספר. 3. אלה העובדים שעליהם חלות המגבלות המפורטות בסעיף קטן (2) לעיל:

(א) עובדי המדינה שדרגתם היא אחת מארבע הדרגות העליונות של הדירוג המינהלי; (ב) עובדים בדירוגים המקצועיים כדלקמן:

(1) עובדי המדינה בדרגה מקצועית שמשכורתם היסודית ההתחלתית אינה נמוכה מן המשכורת היסודית ההתחלתית של הדרגה השלישית שמתחת לדרגה העליונה של הדירוג המינהלי (להלן - דרגה מקבילה):

(2) עובדי מדינה מהדרגה שלישית שמתחת לדרגה העליונה של הדירוג המינהלי, אם לתפקידם נקבע מתח הדרגות הכולל את הדרגה השלישית האמורה או דרגה מקבילה. (ג) שופטים, דיינים, חברי בתי דין דתיים, וכל נושאי משרה שיפוטית אחרת; (ד) רבנים וכוהני דתות אחרו ששכרם או חלק משכרם משתלם מאוצר המדינה; (ה) שוטרים, סוהרים, פקחים וכל נושאי משרה שיש עימה סמכות חקירה, חיפוש או מעצר;

(ו) נושאי משרה שיש עימה סמכות להעניק רשיונות או היתרים או סמכות להמליץ על הענקתם;

(ז) עובדי שירות התעסוקה;

(ח) עובדי סעד;

(ט) עובדי השירות המשפטי;

(י) קציני מחוז;

(יא) פקידי שומה;

(יב) פקידי גבייה;

(יג) עובדים שהורשו לעשות עסקות מטעם המדינה;

(יד) עובדים שבסמכותם לקבל עובדים לשירות המדינה או להמליץ על קבלת עובדים כאמור;

(טו) מנהלי עבודה ;
(טז) פקידים העוסקים במתן שיכון מטעם המדינה ;
(יז) אחיות ציבוריות.

5. איסור השתתפות ב"גוף בוחר"

1. "גוף בוחר" הוא גוף שתפקידו או אחד מתפקידיו לבחור מועמדים לכנסת או לכהונת ראש הממשלה או שר בממשלה, או לכל תפקיד ברשות מקומית, בהסתדרות הציונית העולמית או הסוכנות היהודית לארץ ישראל, למעט בחירות ישירות שבהן משתתפים כלל החברים של המפלגה, או גוף מדיני.
2. עובד מדינה שדרגתו היא אחת מארבע הדרגות העליונות בכל סולם דירוג לא יהיה חבר ב"גוף בוחר".
3. לשאר עובדי המדינה החברים ב"גוף בוחר" אסור להשתתף בבחירות הנערכות באותו גוף שבהן בוחרים מועמדים לתפקידים כאמור בסעיף קטן (1).

ו. איסור תעמולת בחירות

אסור לכל עובד, ללא הבדל דרגה, שהוא בעל סמכות מינהלית או תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, לקחת חלק בתעמולת בחירות לכנסת, ברבים או שלא ברבים, בכל אזורי הארץ. "סמכות מינהלית" לצורכי נסמן זה - כל סמכות, לפי דין ושלא לפי דין, שיש עימה כוח להחליט החלטות או להקצות משאבים, לרבות סמכותם של הממונים על בעלי סמכויות על פי דין.

ז. איסור קיום חוגי בית

אסור לכל עובד, ללא הבדל דרגה, שהוא בעל סמכות מינהלית או בעל תפקיד שכרוך בו מגע עם קהל, לארח בביתו חוג בית המיועד לתעמולת בחירות לכנסת, או לנאום בחוג בית, כאשר יש בכך משום תעמולת בחירות - כמפורט בסעיף ב (13) לעיל.

ח. איסור תעמולת בחירות במוסדות ממשלתיים

1. אסורה תעמולת בחירות מכל סוג שהוא בתוך מוסדות ממשלתיים, בין על-ידי העובדים ובין על-ידי אנשים או מוסדות אחרים.
2. אסור לערוך במשרד ממשלתי, במוסד או במתקן ממשלתי, בשעות העבודה או לאחר שעות העבודה, אסיפה, הרצאה או פעילות דומה מטעם מפלגה, או על בסיס של השתייכות מפלגתית או בעלת אופי מפלגתי.
3. אסור לעובד המדינה לעסוק בשעות העבודה בפעילות מטעם מפלגה או למען מפלגה, כגון : שכנוע אדם להצטרף כחבר למפלגה, עריכת מיפקד של חברי מפלגה, הפצת הזמנות לפעילות מפלגתית, תליית מודעות מטעם מפלגה במשרד וכדומה. 4. אסור לעובד המדינה לעסוק בפעילויות המפורטות לעיל בין כותלי המשרד, המוסד או המתקן הממשלתי, גם אחרי שעות העבודה.
5. אסור לעובד המדינה להשתמש ברכוש ובשירותים המשרדיים לפעילות מטעם מפלגה או למען מפלגה. הוראה זו אינה חלה על פעילות מינהלית של מנהל לשכה, מזכיר, יועץ, עוזר או דובר של שר או של סגן שר כשהיא נעשית כסיוע לשר או לסגן השר. 6. עובד מדינה לא יתן את הסכמתו, בעל-פה או בכתב, לפרסם את שמו מטעם מפלגה - אם צורך לו תואר תפקידו בשירות המדינה.
7. אסור לקיים אסיפת בחירות במשרד הממשלה, במתקני הממשלה ובמוסדות השייכים לממשלה.
8. אסור להציג ולהפיץ בין כותלי מוסדות ממשלתיים כרוזים ופרסומים אחרים בעלי אופי מדיני או מפלגתי, לרבות הצבת קלפיות או כל צורה אחרת העלולה להתפרש כתעמולה מדינית או מפלגתית (למעט קלפיות שהוצבו על-ידי ועדת הבחירות המרכזית).

ט. איסור שימוש בכספי ציבור וברכוש ציבורי לתעמולת בחירות

1. אסור להשתמש, בקשר לתעמולת בחירות לכנסת, בכספים של הגופים הבאים :
(א) משרד ממשלתי ;
(ב) מפעל או מוסד של המדינה ;

ג) אדם או גוף המחזיק, שלא לפי חוזה, ברכוש של המדינה, או מנהל רכוש כזה, או מפקח עליו מטעם המדינה;
ד) תאגיד שהממשלה משתתפת בהנהלתו או בהונו.

2. אסור להשתמש בקר לתעמולת בחירות לכנסת במקרקעין של הגופים המנויים בסעיף קטן (1) לעיל.
"מקרקעין" - כולל משרדים, מבנים, מתקנים ושטחים פתוחים.
3. אסור להשתמש בקשר לתעמולת בחירות לכנסת בכל רכוש אחר של הגופים המנויים בסעיף קטן (1) לעיל, ובין השאר בכלי רכב, בטלפון, בפקס, בשירותי דואר, ובכל שירות או ציוד אחר העומד לרשות העובד בעבודתו בשירות המדינה.
4. איסורים אלה חלים גם על פרסומים המתיימרים לסכם או לתאר את תוכן פעילותו של המפרסם, אם יש בהם, מבחינת העיתוי, התוכן והנוסח, משום תעמולת בחירות. יש להימנע ממעשים או מפרסומים העלולים להתפרש כתעמולת בחירות.

י. איסור להתרים כספים
אסור לעובד, ללא הבדל דרגה ודירוג, להתרים, לגבות או לקבל כספים בקשר לבחירות לכנסת.

יא. איסור על מתיחת ביקורת
אסור על עובד, ללא הבדל דרגה, לבקר בצורה מעליבה או פוגעת את הכנסת וועדותיה, ובכלל זה חוקים והחלטות שנתקבלו על ידיהם, את הממשלה ומשרדיה ובכלל זה את מדיניותה, במסיבת עיתונאים, בראיון עיתונאי, בנאום במקום פומבי, בשידור (רדיו וטלוויזיה), בעיתון או בספר.

יב. איסור חברות בוועדת הבחירות המרכזית
אסור לעובד מדינה לשמש כחבר או כממלא מקום חבר בוועדת הבחירות המרכזית לכנסת.

יג. תפקידים שמותר לעובד מדינה למלא ביום הבחירות ולקראתו
1. לעובד מדינה מותר לעבוד לקראת הבחירות וביום הבחירות עצמו כחבר וכממלא מקום חבר בוועדת בחירות אזורית ובוועדת קלפי. כן מותר לעובד מדינה לעבוד בתפקידים כגון: סדרנות, שירותי מידע ביום הבחירות.
2. נציבות שירות המדינה נתנה לעובדים כאמור בסעיף קטן (1) לעיל היתר מיוחד לעבודה פרטית, בהתאם לסעיף 42.43 בתקשי"ר.
3. עובדים כאמור בסעיף קטן (1) לעיל ייצאו לחופשה בעת שימלאו תפקידים אלה.
"חופשה" - בתשלום, אם עומדים לזכותם מספיק ימי חופשת מנוחה העודפת על ימי החופשה שהם חייבים לנצל בהתאם לחוק חופשה שנתית התשי"א-1951, ואם אין להם די ימי חופשת מנוחה, חופשה ללא משכורת.
4. הוראות בדבר העסקת עובדי המדינה בקשר לבחירות לכנסת הארבע-עשרה יפורסמו בנפרד.

יד. יום הבחירות לכנסת ויום הבחירות החוזרות לראש הממשלה
(א) יום הבחירות לכנסת ולראש הממשלה הוא יום שבתון, אך שירותי התחבורה וייתר השירותים הציבוריים יפעלו בו כסדרם.
(ב) ביום הבחירות החוזרות לראש הממשלה (אם נערך סיבוב בחירות שני) יחל השבתון בשעה 12.00 בצהריים.

טו. עובד שהיה מועמד לכנסת ונבחר
עובד שנבחר לכנסת, ויצא לחופשה כאמור בסעיף ג (4) לעיל, תיחשב תקופת כהונתו בכנסת כחופשה ללא משכורת, או, אם העובד ביקש זאת, כתקופת חופשת מנוחה, אם חופשה כזו מגיעה לו.

עובד כאמור אשר ייבחר לכנסת, זכאי לצירוף תקופת עבודתו בשירות המדינה לעניין זכויותיו כחבר כנסת, על פי התנאים שנקבעו בחוק.

טז. עובד שהיה מועמד לכנסת ולא נבחר

1. עובד שהיה מועמד לכנסת ויצא לחופשה כאמור בסעיף ג (4) לעיל, ולא נבחר, רשאי לחזור לעבודתו מייד עם היוודע תוצאות הבחירות.
2. עובד מדינה שדרגתו היא אחת מארבע הדרגות העליונות בכל סולם דירוג, וכן עובד המדינה שדרגתו נמוכה מהדרגה השלישית שמתחת לדרגה העליונה בכל דירוג, אם לתפקידו נקבע מתח דרגות הכולל את הדרגה השלישית האמורה - והתפטר כאמור בסעיף 2 (1) לעיל, יוכל להתקבל לתפקיד מאלה שדרגתם כאמור בסעיף קטן זה - רק אם התפטר קודם לכן מרשימת המועמדים לכנסת.
3. מי שלא היה עובד מדינה, והיה מועמד לכנסת, ולא נבחר, יוכל להתקבל לתפקיד כאמור בסעיף קטן זה - רק אם התפטר קודם לכן מרשימת המועמדים לכנסת.
- יז. חלות ההוראות וחובת שינון
1. ההוראות המפורטות בהודעה זו חלות על עובדי המדינה בכל מקום הימצאם, לרבות בחוץ לארץ. ההוראות חלות הן על עובדים קבועים והן על עובדים שאינם קבועים (כגון עובדים ארעיים ועובדים בחוזה מיוחד), לרבות עובדים בחופשה ללא משכורת. 2. על האחראי במשרד ועל כל מנהל יחידה לוודא כי הוראות אלו יובאו לידיעת כל העובדים בכל מקומות עבודתם, ולהבטיח את קיומן הלכה למעשה.
3. בכל מקרה של ספק או חוסר בהירות באשר להוראות אלו, תכריע בדבר נציבות שירות המדינה.

יח. עונשים

העובר על ההוראות המפורטות בהודעה זו צפוי לעונשים כפי שנקבע בחיקוקים הנוגעים בדבר. חלק מן העבירות פליליות וחלקן - משמעתיות.

פרופ' יצחק גל-נור
נציב שירות המדינה